

Cách Viết Chữ Hoa

(*Capital, Upper Case*)

Qua nhiều năm, thấy nhiều vị viết sử dụng chữ hoa trong các bài vở, văn thư một cách không đúng nguyên tắc nên phải tìm tòi và lên tiếng. Mục đích chỉ là cố gắng chùng nào hay chùng đó để bảo tồn văn hoá Việt.

Những nguyên tắc dưới đây, ngoài những điều học từ văn phạm Việt Nam, chúng tôi cũng tham khảo thêm trong các sách văn phạm của Hoa Kỳ.

Chúng tôi không phải là nhà mô phạm về văn chương, ngôn ngữ; nên có thể có điều chưa chính xác. Xin quý vị có khả năng, kiến thức chỉ bày cho chỗ sai sót. Chúng tôi sẽ vô cùng biết ơn.

Trên nguyên tắc, chữ hoa chỉ dùng cho ba trường hợp:

- Chữ hoa dùng để viết cho mẫu tự đầu của chữ đứng đầu một câu. Ví dụ: Người đàn ông đã về nhà.
- Chữ Hoa cũng dùng cho chữ đầu tiên của danh từ riêng. Ví dụ: Tôi có nói chuyện với ông Nguyễn Văn Mít. Hoa Kỳ lập bang giao với Việt Nam. Trong tên người, trước đây, người ta không viết hoa các chữ lót “văn”, “thị” (vì nó dùng để chỉ người nam hay nữ); mà chỉ viết hoa các tên ghép “Lê Quốc Cường”, “Phạm Thu Nga”...
- Chữ hoa cũng dùng cho các danh vị, tước hiệu khi đi theo tên người. Ví dụ: Bác Sĩ Nguyễn Văn Chinh, Đại úy Lê Văn Hùng, Giáo Sư Phạm Bình Luận...

Các ngoại lệ:

- Để tỏ lòng tôn kính đối với các người cao trọng, các lãnh tụ chính quyền hay tôn giáo; người ta viết hoa các chữ Ngài, Người, Đức Phật, Đức Giáo Hoàng...
- Chữ hoa cũng dùng cho các nhan đề, tựa sách, tựa phim, nhãn hiệu. Ví dụ: Phim The Sound of Music, bản nhạc Serenata, xà phòng Con Chim, cuốn sách Giờ Thứ Hai Mười Lăm... Trong các tựa đề, không viết hoa các liên từ, giới từ. Ví dụ: Một Ngày trong Đời của Ivan Denisovich.

Ngoài các trường hợp trên, các danh từ chung không viết hoa.

Cần phân biệt danh từ riêng và danh từ chung.

Danh từ là một chữ đơn hay chữ kép để chỉ người, vật, nơi chốn, đồ vật, hay ý tưởng.

Danh từ chung chỉ về các vật một cách tổng quát mà không nhắm đích danh vào ai, cái gì... Ví dụ về danh từ chung: “Trong căn phòng có bàn, ghế, đèn, người cha ngồi trên sofa, con chó nằm dưới sàn...”

Danh từ riêng chỉ đích danh một người (tên người), một việc, một vật cụ thể như sau:

- Ông Lê Văn Hoàng, bà Nguyễn Thị Lan, con chó Laika.
- Các cơ sở như Đại Học Columbia, Trường Âm Nhạc Sài Gòn.
- Cơ quan chính phủ như Quốc Hội, Hiến Pháp Hoa Kỳ, Bộ Ngoại Giao, Ủy Ban Kế Hoạch...
- Các biến cố lịch sử: Thế Chiến Thứ Hai, Chiến Tranh Việt Nam.
- Các ngày lễ hội như Lễ Thanh Minh, Lễ Chiến Sĩ Trận Vong...
- Các cấu trúc nổi tiếng như Tháp Eiffel, Nhà Thờ Đức Bà...
- Danh lam thắng cảnh như Đập Hoover, Núi Chứa Chan, Rừng Ái Ân, Hồ Than Thở...
- Các biệt danh như Hùng Đầu Lâu, Ba Mặt Mụn, Tư Búa...
- Tên các tổ chức: Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia, Hội Cựu Sinh Viên Võ Bị.
- Các ngày trong tuần: Thứ Ba, Thứ Tư, Chủ Nhật.
- Các chữ viết tắt của các tên riêng: LHQ, UNESCO, CIA, FBI...
- Tên các công ty: IBM, Công Ty Amazon...
- Tên các hành tinh, định tinh: Mercury, Venus, Hoả Tinh, Mộc Tinh...
- Tên các tôn giáo và các vị thánh thần: Hồi Giáo, Thiên Chúa Giáo, Phật Thích Ca, Giáo Chủ Mahomet...

- Các chủng tộc: Người Hoa, Caucasian, African-American, Eskimo
- Các biến cố đặc biệt: Olympic 2020, Hội Phim Quả Cầu Vàng, Hội Nhạc Đồng Quê.
- Tên đường: Quốc Lộ Liên Bang 35, Liên Tỉnh Lộ 13...

Các danh vị, tước vị:

Đối với các chức việc của người, tổng quát thì đó là những danh từ chung (thầy giáo, y tá, thư ký, cảnh sát viên...). Nhưng khi đi kèm với tên riêng thì phải viết hoa. Có khuynh hướng chỉ viết hoa chữ đầu mà thôi.

Ví dụ: Thủ Tướng John Wayne, Giáo Sư Mike Smith... hay Thủ tướng Smith, Giáo sư Johnson.

Kính mời quý vị đọc các câu sau để phân biệt khi nào là danh từ chung (viết thường) và khi nào là danh từ riêng (viết hoa):

“Tôi có nói với ông Thị Trưởng Sam Johnson”. Nhưng “Ông Sam Johnson là thị trưởng Thành Phố Austin.”

“Lễ đăng quang của Hoàng Hậu Elizabeth”. Nhưng “Bà Elizabeth, hoàng hậu nước Anh”

Trường hợp đặc biệt:

Có những danh từ chung khi ghép vào với danh từ riêng, thì nó sẽ là danh từ riêng.

Đối với các danh từ riêng dùng như danh từ chung, có khuynh hướng chỉ viết hoa chữ đầu mà thôi.

Ví dụ: Thành Phố Đà Nẵng hay Thành phố Đà Nẵng, Tổng Thống Trump hay Tổng thống Trump, Tiểu Bang Texas hay Tiểu bang Texas.

Khi không có kèm các tên riêng, các chữ này là danh từ chung.

Ví dụ: “Tôi đã đi qua nhiều thành phố” (danh từ chung). Nhưng “Tôi cư trú tại Thành Phố Austin” (Danh từ riêng)

“Kỳ bầu cử có 2 vị ứng cử chức tổng thống”, “Hoa Kỳ có cả thảy 50 tiểu bang” (danh từ chung). Nhưng “Tổng Thống Bush đến thăm Tiểu Bang Texas” (Danh từ riêng)

“Kỳ này, cháu thi vào đại học” (danh từ chung). Nhưng: “Tôi chọn thi vào Đại Học Texas” (Danh từ riêng).

“Mỗi đại đội đo một đại úy chỉ huy” (danh từ chung). Nhưng “Xin giới thiệu Đại úy Minh, chỉ huy Đại Đội 15” (danh từ riêng)

“Các giáo sư tại đây đều lớn tuổi” (danh từ chung). Nhưng “Tôi rất phục Giáo Sư Nguyễn Ngọc Huy” (danh từ riêng)

Cần chú ý:

- Các đại danh từ (tôi, anh, chị, ông, bà...) không viết hoa, trừ khi nó nằm đầu câu hay trong câu greeting. Chỉ có một ngoại lệ trong Anh ngữ, viết hoa chữ “I” (tôi). Ví dụ: Kính gửi: Ông Bà Trần Văn Xạo. Nhưng sau đó, thì không viết hoa. Ví dụ: “Chúng tôi muốn mời ông bà đến nhà chơi vài hôm”.
- Người Việt có thói quen viết hoa các đại danh từ ngôi thứ hai, cho rằng như thế là tỏ sự kính trọng. Điều này không đúng.

Lại càng cần chú ý hơn:

Không bao giờ viết hoa cả câu văn dù viết trên các trang mạng xã hội như email, facebook, tweeter... Vì như thế chẳng khác chi là mình muốn hét vào mặt người khác. Muốn nhấn mạnh câu nói, gây sự chú ý, thì chỉ nên gạch dưới (underline) hay viết đậm (bold), hay highlight nó.

Michael Do (Do Van Phuc)

Chairman of the Board of Directorss.

The Vietnamese American Community of the USA

<https://vacusa.wordpress.com>

<http://tienggoicongdan.com>

<http://michaelpdo.com>

Vietnamese Communists must render FREEDOM, DEMOCRACY and HUMAN RIGHTS to the people before a political defeat would cost them their livelihood and even their lives.

Nguồn: Internet eMail by **Michael Do** chuyển

Đăng ngày Thứ Sáu, April 19, 2019

Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH